یادداشت

از بازدارندگی تا بازسازی

رقابت قدرت‌ها در عصر اقتصادهای گزینه‌ناپذیر

رحمت‌الله دریجانی

برای بخش بزرگی از دو دهه گذشته، ادبیات سیاسی و استراتژیک حاکم بر خاورمیانه حول دال‌های مرکزی همچون «بازدارندگی، تحریم، جنگ‌های نیابتی، بحران‌های امنیتی و موازنه وحشت» شکل گرفته بود. در این اتمسفر فرساینده، موفقیت یا شکست دولت‌ها صرفا با خط‌کش‌های نظامی، عمق استراتژیک سخت و توانمندی‌های تسلیحاتی سنجیده می‌شد. در واقع، معماری منطقه بر پایه یک «نظم امنیتی خالص» استوار بود که در آن اقتصاد، متغیری وابسته و در خدمت ماشین جنگی یا تاب‌آوری در برابر تحریم بود. با این حال، زلزله‌های ژئوپلیتیک سال‌های اخیر نشان می‌دهد نظم جهانی و به تبع آن شطرنج استراتژیک خاورمیانه، در حال عبور از عصر «بازدارندگی سخت» به دوران «رقابت ژئواکونومیک» است. امروز حتی در گسل‌های پیشین که اختلافات ژئوپلیتیکی همچنان پابرجا هستند، شکل و ماهیت نبرد دگرگون شده است. سرمایه، فناوری‌های برهم‌زننده (Disruptive Technologies)، هوش مصنوعی، زنجیره‌های تأمین تاب‌آور و زیرساخت‌های کریدوری، به موازات مؤلفه‌های سنتی قدرت، تعیین‌کننده ترازوی قوا شده‌اند. به بیانی راهبردی، تفاهم‌های سیاسی یا توافق‌های دیپلماتیک لزوما به معنای پایان رقابت نیستند، بلکه فرمول و زمین بازی قدرت‌ها را تغییر می‌دهند.

دکترین جدید بازیگران منطقه‌ای: از موازنه نظامی تا موازنه شبکه

همان‌گونه که در سطح کلان بین‌المللی، تنیدگی چندصد میلیارد دلاری اقتصاد چین و آمریکا مانع از تقابل تکنولوژیک و ژئوپلیتیک آنها نشده است، در سطح منطقه‌ای نیز کاهش تنش‌ها به معنای صلح پایدار نیست، بلکه انتقال رقابت از «میدان نبرد» به «اتاق‌های بازرگانی، زنجیره‌های ارزش و آزمایشگاه‌های فناوری» است. اگر دو دهه گذشته، عصر بازدارندگی سلب و مدیریت بقا بود، دهه آینده، عصر رقابت بر سر بازسازی، بلعیدن سرمایه‌های سرگردان، انحصار فناوری و تبدیل‌شدن به «هاب» یا گره اعصاب اقتصاد جهانی است. آرایش جدید بازیگران کلیدی منطقه، این چرخش پارادایم را به وضوح عیان می‌کند:

- **عربستان سعودی (استراتژی تنوع و پلتفرم‌سازی):** ریاض از طریق ابرپروژه «چشم‌انداز ۲۰۳۰» و صندوق ثروت ملی خود (PIF)، به دنبال گسست از اقتصاد تک‌محصولی و تبدیل‌شدن به پایتخت هوش مصنوعی، هیدروژن سبز، زنجیره‌های لجستیک پیشرفته و صنایع سرگرمی و گردشگری جهانی است. عربستان می‌داند قدرت فردا در صندوقچه‌های نفت نیست، بلکه در پلتفرم‌های کلان‌داده و جذب غول‌های فناوری نهفته است.
- **امارات متحده عربی (استراتژی گره گزینه‌ناپذیر):** ابوظبی و دوبی با تمرکز بر توسعه بنادر نسل چهارم، مراکز داده (Data Centers)، اقتصاد دیجیتال، خدمات مالی بین‌المللی و جذب نخبگان جهانی، عملا خود را به‌عنوان یکی از گره‌های حیاتی (Nodes) در شبکه تجارت و سرمایه بین‌المللی تثبیت کرده‌اند؛ به‌طوری که حذف امارات از این شبکه، هزینه‌ای جهانی خواهد داشت.
- **ترکیه (استراتژی کریدور چندوجهی):** آنکارا در کنار توسعه و صادرات تجاری صنایع دفاعی نوآورانه خود (مانند پهپادها)، از طریق تعریف کریدورهای ترانزیتی جدید (میانی و نسق) و تعمیق پیوندهای تولیدی-صنعتی با آسیای مرکزی و اروپا، سهم خود را از زنجیره ارزش جهانی مطالبه می‌کند.

حتی در سطح جهانی نیز جنگ میان قدرت‌های بزرگ دیگر نه بر سر قلمرو، بلکه بر سر زنجیره تأمین نیمه‌هادی‌ها (تراشه‌ها)، مواد معدنی حیاتی (مثل لیتیم و کبالت) و کدهای هوش مصنوعی است. بنابراین، خاورمیانه جدید را دیگر نمی‌توان با ابزارهای تحلیلی قرن بیستمی فهم کرد.

چالش استراتژیک ایران: تله تفاهم و فرسایندگی ساختاری

در این دگرگونی ساختاری، بزرگ‌ترین و مهلک‌ترین خطای محاسباتی برای جمهوری اسلامی ایران، «تقلیل مفهوم موفقیت ملی به توافق سیاسی یا لغو تعلیق‌آمیز تحریم‌ها» است. نگرش ساده‌انگارانه‌ای که تصور می‌کند با یک امضا یا تنش‌زدایی دیپلماتیک، رونق اقتصادی به صورت خودکار بازخواهد گشت، از درک نظم جدید عاجز است. توافق سیاسی، در بهترین حالت، فقط یک «کاتالیزور» یا مجوز برای ورود به پیش‌ورودی مسابقه است، اما هرگز جایگزینی برای اصلاحات ساختاری، نهادسازی، ثبات داخلی و ارتقای رقابت‌پذیری نخواهد بود. تجربه کشورهای در حال توسعه ثابت کرده است گشایش‌های دیپلماتیک، بدون وجود یک «استراتژی صنعتی و تجاری منسجم»، فقط به واردات مصرفی کوتاه‌مدت و عمیق‌ترشدن بیماری هلندی منجر می‌شود. فرصت‌های سیاسی زمانی به مؤلفه قدرت پایدار تبدیل می‌شوند که ساختار داخلی توانایی جذب سرمایه، سرریز فناوری (Technology Spillover) و جهش بهره‌وری را داشته باشد. در غیر این صورت، گشایش‌های دیپلماتیک به‌سرعت به فهرست «فرصت‌های سوخته» نظام حکمرانی اضافه خواهند شد.

یادداشت کامل را در سایت شرق بخوانید

افزایش تنش در خلیج فارس بار دیگر قیمت هر بشکه نفت را از ۱۰۰ دلار می‌گذراند؟

نفت در آتش جنگ

کیمیا نعمت‌اله: انسداد مجدد تنگه هرمز و بازگشت محاصره دریایی ایران، دوباره بازار نفت را با صعود قیمت مواجه کرد؛ آن‌هم پس از آنکه امضای تفاهم‌نامه ۱۴بندی بین تهران و واشینگتن توانسته بود قیمت‌ها را تقریبا به سطوح پیش از جنگ برگرداند. قیمت نفت دیروز تا ۸۶ دلار پیشروی کرد، اما حالا با ابهام دوباره چشم‌انداز جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران، بار دیگر قیمت نفت سطوح بالای صد دلار را تجربه می‌کند؟

اختلال دوباره در بازار نفت

حملات پراکنده به نفتکش‌ها و اختلال دوباره تردد در تنگه هرمز، سطح تنش در خلیج فارس را بالا برده است؛ آن‌هم در شرایطی که عالی‌ترین مقام تهران و واشینگتن تفاهم‌نامه‌ای برای توافق بین دو کشور به امضا رسانده بودند. بامداد پنجشنبه ۲۸ خرداد ۱۴۰۵ مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری، متن سند تفاهم‌نامه ۱۴بندی پایان جنگ را امضا کرد؛ پیش از آن دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، این متن را در جریان شام با امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه، در کاخ ورسای و پس از نشست گروه هفت امضا کرده بود. براساس این تفاهم‌نامه بنا بود که انسداد تنگه هرمز رفع شده و در ازای آن آمریکا محاصره دریایی کشور را بردارد تا جریان کشتیرانی مختل نشده و نفت بدون گرفتاری جنگ به بازارهای جهانی تزریق شود. بنا بود این تفاهم‌نامه ۶۰روزه پایه امضای یک توافق‌نامه جامع شود، اما هنوز این مهلت ۶۰روزه به سر نیامده، تنش در خلیج فارس بالا گرفته و تنگه هرمز بار دیگر مسدود شده است؛ از آن سو آمریکا نیز از بازگشت محاصره دریایی ایران خبر داده است.

بازار نفت به دنبال جایگزینی تنگه هرمز

با شروع جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران، قیمت هر بشکه نفت تا ۱۱۷ دلار رسید؛ آن‌هم در شرایطی که تا پیش از جنگ بهای هر بشکه نفت تا میانه کانال ۶۰ دلار سقوط کرده بود. با تداوم تنش در خلیج فارس، قیمت هر بشکه نفت بین کانال ۹۰ تا ۱۰۰ دلار نوسان می‌کرد و با انتشار اخبار مربوط به امضای تفاهم‌نامه ۱۴بندی قیمت هر بشکه نفت تا ۷۰ دلار سقوط کرد. این وضعیت اما پایدار نماند و با تنش دوباره در خلیج فارس، بهای هر بشکه نفت برنت به بیش از ۸۳ دلار رسید و پس از آنکه آمریکا اعلام کرد محاصره دریایی ایران را برمی‌گرداند، قیمت نفت تا ۸۷ دلار صعود کرد و در انتهای روز گذشته به ۸۶ دلار برگشت.

این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که انسداد تنگه هرمز و جنگ در خلیج فارس تأثیرات عمیقی بر بازار نفت گذاشته است. در همین زمینه آژانس بین‌المللی انرژی از تغییر مسیر سرمایه‌گذاری‌های نفت و گاز پس از جنگ در این منطقه خبر داده است و گزارش‌های متعدد از تحرکات سرمایه‌گذاران برای گشودن بازارهای جدید نفت خبر می‌دهند. از سرمایه‌گذاری اروپا برای افزایش تولید نفت و گاز در قاره آفریقا تا قفقاز جنوبی و کشورهای حاشیه دریای مازندران ازجمله مقاصدی بوده‌اند که پس از جنگ در خلیج فارس سرمایه‌گذاران به آن اقبال پیدا کرده‌اند.

گذشته از این، رفتار مصرف‌کنندگان نفت هم تغییر کرده و رویترز نوشته است که پس از جنگ در خلیج فارس، میل به ذخیره‌سازی نفت از سوی کشورهای مختلف افزایش داشته است. براساس این گزارش، اختلال چندماهه در تنگه هرمز، کشورهایی را که ذخایر انرژی محدودی داشتند به سمت افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز برده است؛ روندی که به نوشته رویترز می‌تواند در سال‌های آینده حدود ۵۰۰ میلیون بشکه تقاضای تازه برای نفت خام و فراورده‌های نفتی ایجاد کند. این رسانه در یک یادداشت تحلیلی نوشته است بسته‌شدن تقریبا کامل هرمز برای بیش از سه ماه، حدود یک‌پنجم عرضه جهانی نفت و گاز طبیعی مایع را مختل کرد و بهای نفت برنت را تا نزدیک ۱۲۰ دلار در هر بشکه بالا برد.

در آغاز درگیری، ۳۲ عضو آژانس بین‌المللی انرژی با آزادسازی بی‌سابقه ۴۰۰ میلیون بشکه از ذخایر راهبردی موافقت کردند؛ اقدامی که به گفته رویترز، یکی از عوامل اصلی مهار شوک بازار انرژی بود. چین، با وجود آنکه عضو کامل آژانس بین‌المللی انرژی نیست، به دلیل داشتن ذخایری بیش از یک میلیارد بشکه، توانست خرید نفت خام خود را در دوره جنگ بیش از یک‌سوم کاهش دهد. رویترز می‌نویسد این اقدام، پکن را از بخشی از فشار قیمت‌های بالا دور کرد و میلیاردها دلار صرفه‌جویی برای این کشور به همراه داشت، اما فشار اصلی بر کشورهایی مانند هند، پاکستان و تایلند وارد شد؛ کشورهایی که ذخایر اضطراری بزرگی نداشتند.

به نوشته رویترز، دولت‌های این کشورها برای کنترل مصرف به یارانه، محدودیت سوخت، کوتاه‌کردن هفته کاری و دیگر سیاست‌های ریاضتی متوسل شدند. تا ابتدای تیرماه هند فقط به اندازه هشت روز واردات، ذخیره راهبردی داشت. برای رسیدن به معیار ۹۰روزه آژانس بین‌المللی انرژی، این کشور به بیش از ۴۰۰ میلیون بشکه ذخیره اضافی نیاز دارد؛ رقمی که با نفت ۷۰ دلاری، حدود ۲۸ میلیارد دلار هزینه خواهد داشت. پاکستان نیز پیش از جنگ حدود ۹۰ درصد نفت و گاز طبیعی مایع وارداتی خود را از خاورمیانه تأمین می‌کرد. رویترز می‌نویسد رسیدن این کشور به ذخیره معادل ۹۰ روز واردات، نیازمند حدود ۳۵ میلیون بشکه ذخیره اضافی است. استرالیا، تنها عضو کامل آژانس بین‌المللی انرژی که به‌طور مداوم نتوانسته معیار ذخیره اضطراری را رعایت کند، برنامه‌ای هفت میلیارد دلاری برای نگهداری دست‌کم ۵۰ روز سوخت اعلام کرده است. سنگاپور نیز به‌عنوان قطب پالایش آسیا، در حال بررسی توسعه ذخایر نفت و گاز است.

رویترز برآورد می‌کند طرح‌های تازه ذخیره‌سازی حدود ۵۰۰ میلیون بشکه تقاضای جدید ایجاد کند. از سوی دیگر، حدود ۴۰۰ میلیون بشکه از ذخایر جهانی در دوره جنگ برداشت شده و باید دوباره پر شود. مجموع این دو می‌تواند نزدیک به یک میلیارد بشکه تقاضای اضافی ایجاد کند؛ حتی اگر این تقاضا در چند سال پخش شود، می‌تواند از قیمت نفت حمایت کند. همچنین براساس توضیحات این رسانه، در کنار ذخیره‌سازی، برخی کشورها به دنبال متنوع‌کردن مسیر تأمین هستند. ژاپن که بخش عمده نفت خود را از خاورمیانه می‌گیرد، پس از اختلال هرمز سراغ منابع جایگزین و مسیرهای امن‌تر رفت. علاوه بر این، مسیرهای جایگزین تنگه هرمز برای ترانزیت انرژی مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار گرفته‌اند. بر همین اساس، فایننشال‌تایمز از پروژه امارات برای دورزدن تنگه هرمز گزارش داده است. این رسانه نوشته است دوبی قصد دارد بندر جدیدی برای دورزدن تنگه هرمز بسازد. براساس این گزارش، شرکت DP World در حال برنامه‌ریزی برای ساخت یک بندر جدید و پایانه کانتینری در فجیره، در سواحل شرقی امارات متحده عربی است تا وابستگی این کشور به بندر جبل‌علی دوبی را کاهش دهد و مسیر تنگه هرمز را دور بزند. این پروژه به محموله‌ها اجازه خواهد داد بدون عبور از این آبراه راهبردی، وارد امارات شوند و سپس از طریق حمل‌ونقل زمینی به بازارهای مهم منطقه خلیج فارس منتقل شوند. عربستان هم در طول جنگ توانست بخش قابل توجهی از نفت تولیدی خود را از طریق خط لوله انتقال نفت به دریای سرخ منتقل کرده و از آنجا صادر کند. در این میان عراق که بیش از سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس به تنگه هرمز وابستگی دارد، حالا با کمک ترکیه و آمریکا به دنبال ایجاد مسیرهای جایگزین تنگه هرمز است؛ راه توسعه و خط لوله کرکوک-بانیاس ازجمله این طرح‌ها هستند. همچنین سوریه با طرح چهار دریا تلاش می‌کند خلیج فارس را بدون نیاز به تنگه هرمز و از طریق عراق و ترکیه سه دریای خزر، مدیترانه و سیاه متصل کرده و انرژی را بدون وابستگی به تنگه هرمز ترانزیت کند. همچنین قطر هم به دنبال راه جایگزین صادرات گاز از طریق طرح‌های ترانزیتی با شراکت عراق و ترکیه است.

نفت دوباره ۱۰۰ دلاری می‌شود؟

با این حال بازار نفت برای جایگزینی تنگه هرمز و به ثمر رسیدن طرح‌های جایگزین نیاز به زمان دارد، اما در کوتاه‌مدت چه اتفاقی رخ می‌دهد؟ آیا اوج‌گیری تنش‌ها در خلیج فارس می‌تواند بار دیگر قیمت هر بشکه نفت را به بالای صد دلار برساند؟

در همین زمینه حمید حسینی، کارشناس انرژی، درگفت‌وگو با «شرق» توضیح می‌دهد: «در روزهای اخیر، قیمت نفت به‌سرعت وارد روند صعودی شد. یکی از دلایل اصلی این افزایش، نگرانی درباره اختلال در حمل‌ونقل دریایی و محدودشدن دسترسی نفتکش‌ها بود. در گذشته نیز هر زمان محدودیت‌ها کاهش یافته یا مسیرهای صادراتی باز شده است، حجم زیادی از نفتی که روی نفتکش‌ها یا در مخازن ذخیره شده بود وارد بازار جهانی شده و همین موضوع به کاهش قیمت‌ها کمک کرده است؛ زیرا کشورهای صادرکننده نیاز دارند مخازن خود را تخلیه کنند تا بتوانند تولید و صادرات را با ظرفیت کامل از سر بگیرند. از طرف دیگر اگر بار دیگر محاصره یا محدودیت دریایی شکل بگیرد، نفتکش‌ها به‌راحتی امکان تردد نخواهند داشت و این موضوع می‌تواند باعث شود برخی کشورها حتی نتوانند صادرات خود را به شکل عادی ادامه دهند. در چنین شرایطی، ریسک کمبود عرضه در بازار جهانی افزایش پیدا می‌کند و طبیعتا قیمت نفت نیز تحت فشار صعودی قرار می‌گیرد». او ادامه می‌دهد: «از سوی دیگر، افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیکی در منطقه و هم‌زمان مطرح‌شدن سیاست‌های تجاری و تعرفه‌ای دولت ترامپ، فضای بازار را پیچیده‌تر کرده است. اگر این تنش‌ها ادامه پیدا کند، رسیدن قیمت نفت به محدوده ۹۰ تا ۱۰۰ دلار دور از انتظار نیست. البته در کوتاه‌مدت، اخبار سیاسی می‌تواند تا حدی از شدت این روند بکاهد. برای مثال، هرگونه خبر درباره ازسرگیری مذاکرات یا کاهش تنش‌ها معمولا باعث می‌شود بازار بخشی از هیجان خود را از دست بدهد و روند صعودی متوقف یا کند شود. با این حال، اگر تنش‌ها تشدید شود، درگیری نظامی گسترش پیدا کند یا محدودیت‌های دریایی و تجاری ادامه یابد، احتمال عبور قیمت نفت از مرز صد دلار نیز وجود خواهد داشت. با این حال تحقق چنین سناریویی به واکنش کشورهای تولیدکننده و نحوه مدیریت بحران بستگی دارد». این کارشناس در ادامه با اشاره به ادعای ترامپ مبنی بر اقدام آمریکا برای گرفتن عوارض از تنگه هرمز توضیح می‌دهد: «تأثیر این موضوع تنها به نفت محدود نمی‌شود و سایر کالاها را نیز در بر می‌گیرد. به نظر می‌رسد پذیرش چنین هزینه‌هایی برای بسیاری از کشورها آسان نباشد و تلاش کنند در میان‌مدت و بلندمدت مسیرهای جایگزین و کم‌هزینه‌تری برای تجارت و صادرات خود پیدا کنند».

مرتضی بهروزی‌فرد، دیگر کارشناس انرژی نیز در گفت‌وگو با «شرق» توضیح می‌دهد: «این موضوع کاملا به چند عامل بستگی دارد؛ اول اینکه آمریکا تا چه اندازه در مواضع خود جدی باشد، دوم اینکه سطح درگیری با ایران تا چه حد افزایش پیدا کند و سوم اینکه واکنش ایران چگونه باشد و دامنه تنش‌ها تا چه اندازه گسترش یابد. از طرف دیگر تجربه چند ماه گذشته نشان داد که حتی با وجود تشدید درگیری‌ها و شکل‌گیری یک جنگ نسبتا گسترده طی حدود ۴۰ روز، قیمت نفت آن‌گونه که برخی پیش‌بینی می‌کردند به سطوح ۲۰۰ یا ۳۰۰ دلار نرسید. بنابراین صرف وقوع درگیری، لزوما به معنای جهش شدید قیمت نفت نیست و با توجه به شرایط فعلی، به نظر می‌رسد هم ایران و هم آمریکا با احتیاط عمل می‌کنند».

او می‌افزاید: «از یک سو ایران تلاش می‌کند واکنش‌های خود را مدیریت کند و از سوی دیگر دولت ترامپ نیز ظاهرا تمایلی ندارد دامنه این تقابل را بیش از حد گسترش دهد. به همین دلیل، اگر وضعیت در همین سطح باقی بماند، انتظار نمی‌رود قیمت نفت افزایش بسیار بیشتری نسبت به سطوح فعلی داشته باشد. اما اگر دامنه درگیری‌ها عمیق‌تر شود، شرایط متفاوت خواهد بود. برای مثال، اگر زیرساخت‌های انرژی در منطقه هدف قرار بگیرند یا تأسیسات و اسکله‌های صادراتی کشورهای حاشیه خلیج فارس، مانند امارات یا کویت، آسیب ببینند و بازار احساس کند که عرضه نفت با اختلال جدی مواجه شده است، در آن صورت ریسک بازار به‌طور محسوسی افزایش می‌یابد و احتمال رسیدن قیمت نفت به محدوده صد دلار یا حتی بالاتر نیز وجود خواهد داشت. به عبارتی سناریوی اصلی برای عبور نفت از مرز صد دلار، گسترش دامنه جنگ و ایجاد اختلال واقعی در زیرساخت‌های تولید، صادرات و حمل‌ونقل نفت است. در غیر این صورت، اگر تنش‌ها در همین سطح باقی بماند و به درگیری فراگیر تبدیل نشود، بعید است قیمت نفت از سطوح فعلی فاصله زیادی بگیرد».

این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که فصول سرد سال نزدیک است و نگرانی برای ذخایر نفت آمریکا بالا گرفته است. تازه‌ترین آمار وزارت انرژی آمریکا نشان می‌دهد ذخایر استراتژیک نفت این کشور (SPR) در هفته گذشته حدود سه میلیون بشکه کاهش یافته و به ۳۱۶.۵ میلیون بشکه رسیده است؛ رقمی که کمترین سطح از آوریل ۱۹۸۳ به شمار می‌رود. این کاهش در چارچوب برنامه آزادسازی ۱۷۲ میلیون بشکه نفت از ذخایر استراتژیک آمریکا انجام شده است. براساس آمار منتشرشده، از زمان آغاز بحران اخیر، موجودی این ذخایر تا ۱۰ جولای نزدیک به ۹۸.۹ میلیون بشکه کاهش یافته است. کاهش مستمر ذخایر استراتژیک آمریکا در شرایطی رخ می‌دهد که بازار جهانی نفت همچنان با ریسک‌های ژئوپلیتیکی و نگرانی از اختلال در عرضه روبه‌رو است و محدودشدن ذخایر اضطراری می‌تواند توان واشینگتن برای مداخله در بازار و مهار نوسانات قیمت را کاهش دهد.

خبر

۱.۱ میلیون نفر ارز اربعین گرفتند و نرفتند

طبق اطلاعات به دست آمده، حدود ۳۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۲، حدود ۵۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۳ و ۳۵۰ هزار نفر در سال گذشته پس از دریافت ارز زیارتی اربعین از کشور خارج نشده‌اند. به گزارش ایسنا، هر سال با نزدیک‌شدن به ایام اربعین، تأمین ارز مورد نیاز زائران به یکی از موضوعات مهم سیاست‌گذاری ارزی کشور تبدیل می‌شود. در سال‌های گذشته بانک مرکزی با هدف کاهش هزینه‌های سفر، ارز زیارتی را با شرایط ویژه در اختیار متقاضیان قرار داده است، اما نحوه تخصیص این ارز و آثار آن بر بازار ارز همواره محل بحث میان سیاست‌گذاران و کارشناسان بوده و برخی آمارها از وجود چالش‌هایی در اجرای این سیاست حکایت دارد. براساس آمارهای منتشرشده از سوی بانک مرکزی، در سال ۱۴۰۲ حدود یک میلیون نفر و در سال ۱۴۰۳ بیش از یک میلیون‌و ۶۰۰ هزار نفر ارز اربعین دریافت کرده‌اند. برآوردهای ارائه‌شده نشان می‌دهد حدود ۳۰ درصد از متقاضیانی که ارز اربعین دریافت کرده بودند، در نهایت از کشور خارج نشدند؛ رقمی معادل حدود ۳۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ و حدود ۵۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۳. بر مبنای همین برآوردها، حجم ارز تخصیص‌یافته به این افراد بیش از ۱۶۰ میلیارد دینار عراق، معادل بیش از صد میلیون دلار، برآورد می‌شود. کارشناسان اقتصادی یکی از عوامل شکل‌گیری این وضعیت را فاصله میان نرخ‌های عرضه ارز و نرخ‌های بازار عنوان می‌کنند. در همین راستا، بانک مرکزی در دستورالعمل جدید مربوط به تأمین و فروش ارز زیارتی برای اربعین ۱۴۰۵، تغییراتی را در نحوه عرضه این ارز اعمال کرد. براساس این دستورالعمل، تأمین ارز اربعین برخلاف سال‌های گذشته از محل منابع داخلی شبکه تحت نظارت بانک مرکزی شامل بانک‌ها و صرافی‌ها انجام خواهد شد و نرخ توافقی به‌عنوان مبنای فروش در نظر گرفته شد. به اعتقاد برخی کارشناسان، هرچه فاصله میان نرخ رسمی و نرخ‌های بازار بیشتر باشد، احتمال شکل‌گیری تقاضاهایی خارج از نیاز مصرفی افزایش می‌یابد. در چنین شرایطی، بخشی از متقاضیان ممکن است صرفا به دلیل اختلاف قیمت، برای دریافت ارز اقدام کنند. براساس برآوردهای منتشرشده، حدود ۳۰ درصد از دریافت‌کنندگان ارز اربعین در سال ۱۴۰۲، معادل حدود ۳۰۰ هزار نفر، در نهایت از کشور خارج نشده‌اند. با احتساب سرانه ۲۰۰ هزار دینار عراق برای هر متقاضی، حجم ارز تخصیص‌یافته به این گروه حدود ۶۰ میلیارد دینار عراق برآورد می‌شود که معادل ۴۰ میلیون دلار است. همچنین آمارهای سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد حدود ۵۰۰ هزار نفر ارز اربعین دریافت کرده‌اند اما از کشور خارج نشده‌اند. براساس همین محاسبات، حجم ارز تخصیص‌یافته به این گروه حدود صد میلیارد دینار عراق، معادل حدود ۶۷ میلیون دلار برآورد شده است. موضوع تخصیص ارز اربعین در سال ۱۴۰۴ نیز مورد توجه مجلس و نهادهای نظارتی قرار گرفت. در آن سال محدودیت‌هایی برای فروش ارز به متقاضیان فاقد سابقه خروج از کشور اعمال شد، اما در ادامه با هماهنگی دستگاه‌های مرتبط و توافق بانک مرکزی، امکان دریافت ارز برای این گروه ادامه یافت و شبکه بانکی موظف شد تعهدات لازم را از متقاضیان دریافت کند.

آگهی فراخوان شرکت فولاد مبارکه اصفهان

گروه فولاد مبارکه

ردیف	موضوع آگهی	شماره آگهی	موضوع	مهلت ارسال مدارک
۱	مناقصه عمومی (یک مرحله ای)	۴۸۶۳۹۷۴۲	تامین یک دستگاه بیل مکانیکی زنجیری ۲۱ تن با متعلقات کامل (پاکت اضافی، قیچی قابل نصب استاندارد)	۱۴۰۵/۰۴/۲۸
۲	مناقصه عمومی (یک مرحله ای)	۴۸۶۳۹۲۵۲	خرید ۷۰۰۰ عدد تخته چندلایه در ۳ ردیف	۱۴۰۵/۰۵/۰۵
۳	مزایده	۱۴۰۵۴۰۰۲	شرکت فولاد مبارکه اصفهان در نظر دارد اقلام ضایعاتی خود را از طریق برگزاری مزایده عمومی به فروش برساند. درصورت نیاز به اطلاعات بیشتر با تلفن ۰۳۶۵۲۷۳۳۴۲۸ (آقای غلامی) تماس حاصل فرمایید. اقلام مورد مزایده : فاین زیر سرندی نظافت صنعتی ارتفاعات فولادسازی فاقد آهن اسفنجی و فروآلیاژ ب- فاین حاصل از نظافت صنعتی ارتفاعات فولادسازی حاوی آهن اسفنجی ، آهک،کک و موارد مشابه - روغن سوخته	۱۴۰۵/۰۵/۲۶

جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر در خصوص فراخوان های عمومی ارزیابی کیفی مناقصات و مزایدات به وبسایت شرکت به نشانی **www.msc.ir** قسمت مناقصات مراجعه و طبق راهنمای موجود نسبت به انتخاب فراخوان مورد نظر اقدام نمائید. اطلاعات سایر فراخوان ها از طریق سایت شرکت و صفحه رسمی فراخوان های شرکت در شبکه های اجتماعی به نشانی **Ads_msc** قابل دسترس می باشد.

۱۴۰۵-۲۰

مدیریت ارتباطات و برند سازمانی گروه فولاد مبارکه

۲۶۱۸

فراخوان مناقصه عمومی(ارزیابی کیفی) نوبت دوم

شرکت ملی مناطق نفتخیز

توجه: اعلام آمادگی جهت شرکت در این مناقصه صرفاً بصورت الکترونیکی(توکن) و از طریق سامانه ستاد به نشانی **www.setadIran.ir** می باشد.

مناقصه عمومی یک مرحله ای شماره م م/۰۰۴۱/۰۵ مربوط به خدمات پشتیبانی-پایش مستمر-سرویس و نگهداری-بازسازی-تعویض تلمبه های از کار افتاده و تامین کلیه تجهیزات و خدمات مورد نیاز در ۳۲ حلقه چاه مجهز/کاندید نصب تلمبه میله ای مکشی (SRP) در میادین اهواز-منصوری -مسجد سلیمان و سایر مناطق عملیاتی تحت پوشش شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب

الف- شرح مختصر خدمات

خدمات پشتیبانی- پایش مستمر- سرویس و نگهداری- بازسازی- تعویض تلمبه های از کار افتاده و تامین کلیه تجهیزات و خدمات مورد نیاز در ۳۲ حلقه چاه مجهز/کاندید نصب تلمبه میله ای مکشی (srp) در میادین اهواز- منصوری - مسجد سلیمان و سایر مناطق عملیاتی تحت پوشش شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب

ب- محل اجرای خدمات و مدت انجام کار

محل اجرای خدمات در مناطق نفتخیز جنوب و مدت انجام آن ۴۸ ماه می باشد.

ج- برآورد کارفرما

برآورد کارفرما جهت انجام خدمات -/۴,۳۶۴,۰۷۵,۵۵۰,۰۰۰ریال و -/۲,۲۸۴,۳۷۸یورو می باشد

د-شرایط مناقصه گران متقاضی

- مناقصه گران دارای حداقل پایه ۴ پیمانکاری در رشته نفت و گاز و یا داشتن سوابق، تجربه و تخصص لازم در زمینه تأمین، نصب و راه اندازی و خدمات پشتیبانی پمپهای میله ای مکشی (SRP)باشند. - تأمین کلیه تجهیزات تلمبه می بایست از سازندگان مندرج در فهرست بلند وزارت نفت(AVL) در زمینه تلمبه های میله ای مکشی (SRP) صورت پذیرد. - باتوجه به یک مرحله ای بودن مناقصه، تمامی تجهیزات در مرحله ارزیابی کیفی توسط نمایندگان کارفرما مورد بازدید قرار خواهد گرفت و ملاک امتیازدهی به تجهیزات: بارگذاری اسناد مربوط به مشخصات فنی و مالکیت مربوط به هر تجهیز توسط مناقصه گر در سامانه و صحه گذاری و رویت تجهیزات و تطابق مشخصات در زمان بازدید و ارزیابی کیفی، توسط کارشناسان کارفرما خواهد بود. - در تعیین برنده مناقصه و در شرایط برابر اولویت با شرکت های بومی استانی می باشد. - مناقصه گران توانایی ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ -/۱۸۸,۲۲۳,۶۶۳,۹۲۱ ریال یا ۱۱۳,۸۰۶/۷۱ یورو همچنین ۱۰٪ مبلغ ریالی پیمان و ۱۰٪ مبلغ ارزی پیمان (در صورت برنده شدن) بعنوان تضمین انجام تعهدات را داشته می باشد- ارائه آخرین نسخه تأیید شده از صورتهای مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا اعضای جامعه حسابداران رسمی در زمان انعقاد قرارداد الزامیست. مبنای پذیرش در خصوص هر گونه گزارش حسابرسی صورت های مالی، بارگذاری گزارش مذکور از طریق سایت جامع حسابداران رسمی ایران (قابل استعلام در وبگاه www.iacpa.ir) با قابلیت مشاهده در سامانه پردیس می باشد)- مناقصه گر جهت تحویل تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار علاوه بر بارگذاری تصویر تضمین از طریق سامانه لازم است بصورت حضوری به دفتر کمیسیون مناقصات در اهواز، کوی فدائیان اسلام مجتمع تندگویان واقع در روبروی بلوک دو، ساختمان طرحهای راه و ساختمان در مهلت مقرر مراجعه و تضمین را تسلیم نمایند.

توجه: ضمانت نامه فرآیند ارجاع کار و انجام تعهدات صادره توسط بانک پاسارگاد قابل پذیرش نمی باشد.

هـ-محل و مهلت دریافت اسناد

از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت بعمل می‌آید ظرف مهلت مقرر در این فراخوان جهت دریافت اسناد و اعلام آمادگی از طریق سامانه ستاد و به نشانی www.setadIran.ir مراجعه نمایند تا ارزیابی‌های لازم وفق آیین‌نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات(ارزیابی کیفی)بر روی مدارک ارسالی مناقصه گران بعمل آید.

※مهلت اعلام آمادگی: بصورت الکترونیکی (غیر حضوری و) از ساعت ۸:۰۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۱۵ لغایت ساعت ۱۹:۰۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۲۳

ضمناً متقاضیان می بایستی حداکثر ظرف مدت ۱۴روز (از آخرین روز مهلت اعلام آمادگی) مدارک ارزیابی کیفی خود را مطابق با اطلاعات درخواست شده در استعلام ارزیابی کیفی از طریق سامانه ستاد بارگذاری نمایند. بدیهی است کارفرما این حق را برای خود محفوظ میدارد به مدارکی که شرایط مندرج در متن آگهی و استعلام ارزیابی کیفی را لحاظ ننموده اندترتیب اثر ندهد.

محل، زمان تحویل و گشایش پیشنهادها

متقاضیان واجد الشرایط در مرحله ارزیابی کیفی مکلفند پیشنهادات خود را حداکثر تا ساعت ۱۲:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۲ به صورت الکترونیکی و از طریق سامانه ستاد تسلیم نمایند. ضمناً پیشنهادات در ساعت ۸:۰۰روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۵ گشایش و قرائت خواهد شد و حضور نماینده مناقصه گران با معرفی نامه و کارت شناسایی معتبر بلامانع است.همچنین مناقصه گران می بایست ضمن بارگذاری الکترونیکی تصویر تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار در سامانه تا ساعت ۱۲:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۲ اصل تضمین مذکور را به صورت فیزیکی به کمیسیون مناقصات شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب در آدرس: اهواز- کوی فدائیان اسلام مجتمع تندگویان، واقع در روبروی بلوک دو، ساختمان سابق طرحهای راه و ساختمان تسلیم نمایند.

همزمان ارائه معرفی نامه و کارت ملی برای متقاضیان شرکت در مناقصه و نمایندگان شرکتها در همه مراحل لازم و ضروری می باشد.

تذکر: حسب مورد ارائه یک نسخه اصلی از اساسنامه شرکتها، آگهی تاسیس، آخرین تغییرات ثبتی و هرگونه گواهی مبنی بر واجد شرایط بودن شرکت مطابق با مفاد آگهی الزامی می باشد.

شناسه : ۲۲۲۳۳۳۴

امور حقوقی و قراردادها - مناطق نفتخیز

۲۵۷۰

WWW.NISOC.IR http://iets.mporg.ir